

แบบรายงานการพัฒนาความรู้ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

รอบการประเมินที่ ๑ : วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙

ชื่อ - สกุล นางสาวศิริวรรณ คอสันเทียะ
สังกัด ฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓
หลักสูตร ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics)

คำอธิบายหลักสูตร

เป็นหลักสูตรพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มต้นเรียนรู้ด้านเอไอซึ่งครอบคลุมเนื้อหาด้านปัญญาประดิษฐ์ตั้งแต่ AI เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) รวมถึงเทคนิคการสร้างพรอมต์และการใช้งาน AI ในการสร้างคอนเทนต์ การค้นหาข้อมูล และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย Microsoft Copilot เน้นการใช้งาน AI อย่างรับผิดชอบและ AI กำลังเปลี่ยนโลกอย่างไร พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยี AI ได้ง่ายและมีประโยชน์ วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เนื้อหาของหลักสูตร

หัวข้อที่ ๑ : ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI)

๑.๑ AI หรือปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์คืออะไร

Generative AI คือปัญญาประดิษฐ์ประเภทหนึ่งที่ไม่ได้ทำหน้าที่แค่ "วิเคราะห์" ข้อมูลที่มีอยู่ แต่มีความสามารถในการ "สร้าง" (Generate) เนื้อหาใหม่ๆ ขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นข้อความ รูปภาพ เสียง หรือวิดีโอ โดยเรียนรู้จากชุดข้อมูลมหาศาลเพื่อเลียนแบบความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

๑.๒ โมเดล Generative AI คืออะไร

คือ "สมองกล" ที่ผ่านการฝึกฝน (Training) ด้วยข้อมูลชุดใหญ่ โมเดลเหล่านี้จะมองหา "รูปแบบ" (Patterns) ของข้อมูล เช่น หากเราให้มันอ่านหนังสือหมื่นเล่ม มันจะเข้าใจว่าคำไหนควรวางต่อจากคำไหน เพื่อสร้างประโยคที่สมบูรณ์และสมเหตุสมผล

๑.๓ ภาษาศาสตร์ทาง AI

หัวใจหลักคือ Natural Language Processing (NLP) หรือการประมวลผลภาษาธรรมชาติ ซึ่งช่วยให้ AI เข้าใจโครงสร้างภาษา บริบท และเจตนาของมนุษย์ ทำให้เราสามารถคุยกับ AI ได้เหมือนคุยกับคนจริงๆ ไม่ต้องพิมพ์คำสั่งคอมพิวเตอร์ที่ซับซ้อน

๑.๔ การสร้างภาพด้วย AI - สร้างภาพจากข้อความ

เทคโนโลยี Text-to-Image ช่วยให้เราเปลี่ยนจินตนาการเป็นภาพถ่ายหรือภาพวาดได้ เพียงแค่พิมพ์คำบรรยาย (Prompt) ลงไป AI จะตีความคำเหล่านั้นและสร้างองค์ประกอบภาพขึ้นมาใหม่จากสิ่งที่มันเคยเรียนรู้

๑.๕ เพื่อนคู่ใจในการสร้างคอนเทนต์

AI สามารถช่วยร่างบทความ, เขียนอีเมล, คิดสคริปต์วิดีโอ หรือแม้แต่ช่วยระดมสมองหาไอเดีย (Brainstorming) ช่วยลดอาการ "ตัน" ในการทำงานและประหยัดเวลาอย่างมาก

๑.๖ โอกาสใหม่ที่มาพร้อมกับ Generative AI

โลกกำลังก้าวสู่ยุคที่ "ทักษะการใช้ AI" สำคัญเท่ากับการใช้คอมพิวเตอร์ เกิดอาชีพใหม่ๆ เช่น Prompt Engineer และช่วยให้คนตัวเล็กๆ สามารถสร้างผลงานระดับมืออาชีพได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง

หัวข้อที่ ๒ : การค้นหาทางอินเทอร์เน็ตและอื่น ๆ

๒.๑ วิวัฒนาการของการค้นหา

จากการเปิดสารานุกรม ผู้การพิมพ์คำสำคัญ (Keywords) ใน Google และปัจจุบันเรากำลังเข้าสู่ยุค Conversational Search หรือการค้นหาในรูปแบบการสนทนาที่ได้คำตอบทันทีโดยไม่ต้องไล่คลิกทีละลิงก์

๒.๒ เครื่องมือค้นหา (Search Engine) ทำงานอย่างไร

โดยปกติ Search Engine จะส่ง "แมงมุม" (Crawler) ไปเก็บข้อมูลทั่วโลกแล้วทำดัชนี (Indexing) ไว้ เมื่อเราค้นหา มันจะนำเสนอสิ่งที่ "ตรงประเด็น" ที่สุดตามอัลกอริทึม

๒.๓ เครื่องมือให้เหตุผล (Reasoning Engines)

AI ยุคใหม่ไม่ได้แค่หาข้อมูล แต่มันสามารถ "ให้เหตุผล" ได้ มันสามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย สรุป ข้อมูลจากหลายแหล่ง และตอบคำถามที่ซับซ้อนอย่าง "ทำไม" หรือ "อย่างไร" ได้ดีขึ้น

๒.๔ วิธีการค้นหาแบบใหม่ - Microsoft Copilot

Microsoft Copilot คือการรวมร่างระหว่าง Search Engine และ Generative AI ทำให้คุณถามคำถาม แบบประโยคยาวๆ และได้รับคำตอบสรุปแบบพร้อมใช้งาน พร้อมลิงก์อ้างอิงกลับไปยังแหล่งที่มา

๒.๕ เทคนิคการสร้างพรอมต์ (Prompt Engineering)

การเขียนพรอมต์ที่ดีต้องมีความ ชัดเจน (Clear), มีบริบท (Context) และ ระบุเป้าหมาย (Objective) เช่น แทนที่จะสั่งว่า "เขียนแผนเที่ยว" ให้สั่งว่า "เขียนแผนเที่ยวญี่ปุ่น ๕ วัน งบ ๓ หมื่นบาท สำหรับคนชอบกิน"

๒.๖ แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการสร้างพรอมต์

- เป็นผู้เชี่ยวชาญ: กำหนดบทบาทให้ AI (เช่น "ในฐานะนักการตลาด...")
- เจาะจง: ระบุรูปแบบผลลัพธ์ (ตาราง, รายการ, สรุปสั้นๆ)
- ปรับแก้: หากผลลัพธ์ยังไม่ถูกใจ ให้สั่งปรับปรุงต่อทีละนิด

๒.๗ ความคิดเชิงวิเคราะห (Critical Thinking)

แม้ AI จะเก่ง แต่ "คน" ต้องมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง (Fact-check) เสมอ เราต้องหัดตั้งคำถามกับ คำตอบของ AI และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล

หัวข้อที่ ๓ : การใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ

๓.๑ การใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ - แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด

ควรใช้ AI เพื่อส่งเสริมศักยภาพมนุษย์ ไม่ใช่เพื่อการหลอกลวงหรือสร้างความเสียหาย และต้องตระหนัก เสมอว่า AI อาจให้ข้อมูลที่ผิดพลาดได้

๓.๒ หลักการของ AI ที่มีความรับผิดชอบ

ประกอบด้วยความยุติธรรม (Fairness), ความเชื่อถือได้ (Reliability), ความเป็นส่วนตัว (Privacy), ความครอบคลุมทุกคน (Inclusiveness), ความโปร่งใส (Transparency) และความรับผิดชอบ (Accountability)

๓.๓ Deepfakes และลิขสิทธิ์ใน AI

- Deepfakes: การใช้ AI ปลอมแปลงใบหน้าหรือเสียง ต้องระวังเรื่องความถูกต้องและจริยธรรม
- ลิขสิทธิ์: งานที่สร้างโดย AI ยังมีข้อถกเถียงทางกฎหมาย และการใช้ข้อมูลมีลิขสิทธิ์มาฝึก AI ก็ เป็นประเด็นที่ต้องติดตาม

๓.๔ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และ AI และผลกระทบต่อทั่วโลก

AI กำลังเปลี่ยนวิถีชีวิตและการเข้าถึงข้อมูลในวงกว้าง เราต้องเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับ AI (Human-AI Collaboration) เพื่อแก้ปัญหาระดับโลก เช่น สภาวะโลกร้อน หรือการรักษาพยาบาล

หัวข้อที่ ๔...

หัวข้อที่ ๔ : เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วย Microsoft Copilot

๔.๑ Microsoft Copilot คืออะไร

คือ ผู้ช่วยอัจฉริยะที่ขับเคลื่อนด้วย AI จาก Microsoft ที่ออกแบบมาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ทั้งการค้นหาข้อมูล เขียนข้อความ สร้างรูปภาพ และสรุปเนื้อหา ผ่านการทำงานร่วมกับแอปยอดนิยม เช่น Word, Excel, Teams และเว็บเบราว์เซอร์ Edge ช่วยให้ทำงานได้เร็วขึ้นและง่ายขึ้นทั้งในชีวิตประจำวันและองค์กร

๔.๒ เริ่มต้นใช้งาน Copilot

คุณสามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ <https://www.google.com/search?q=copilot.microsoft.com> หรือในแอป โดยมีทั้งบัญชีฟรี (Personal) และบัญชีองค์กร (Enterprise) ที่มีความปลอดภัยของข้อมูลสูงกว่า

๔.๓ การรองรับภาษาและการเข้าถึง

Copilot รองรับภาษาไทยและภาษาหลักทั่วโลก พร้อมพีเจอาร์ช่วยเหลือ เช่น การอ่านออกเสียง หรือการพิมพ์ด้วยเสียง เพื่อให้ทุกคนใช้งานได้เท่าเทียมกัน

๔.๔ เคล็ดลับในการสนทนากับ Copilot

ให้คิดว่า Copilot คือ "เลขาส่วนตัวที่เก่งมากแต่ไม่รู้เรื่องของคุณเลย" ดังนั้นต้องให้ข้อมูลประกอบ (Context) ให้ครบถ้วนเสมอ

๔.๕ รู้จัก GPT และปลั๊กอินใน Copilot

Copilot ใช้เทคโนโลยี GPT จาก OpenAI และรองรับ Plugins (เช่น จองร้านอาหาร, ค้นหาตั๋วเครื่องบิน) เพื่อขยายความสามารถในการทำงานเฉพาะทาง

๔.๖ เปลี่ยนไอเดียให้เป็นจริง

ไม่ว่าจะเป็นการร่างสไลด์ PowerPoint, การสรุปรายงานยาวๆ หรือการวางแผนโครงการ Copilot สามารถเปลี่ยน "ความคิดฟุ้งๆ" ให้เป็น "ร่างแรก" ของงานได้ในไม่กี่วินาที

๔.๗ การจัดการเวลาด้วย Copilot

ช่วยจัดลำดับความสำคัญของงาน, ร่างตารางนัดหมาย หรือสรุปบันทึกการประชุมจาก Teams เพื่อให้คุณโฟกัสกับงานที่สำคัญจริงๆ

๔.๘ ยกระดับการหางาน

Copilot ช่วยปรับปรุง Resume, เขียนจดหมายสมัครงาน (Cover Letter) ให้ตรงกับรายละเอียดงาน และจำลองการสัมภาษณ์งานเพื่อฝึกฝนคุณได้

๔.๙ พัฒนาทักษะไปกับ Copilot

ใช้เป็นติวเตอร์ส่วนตัว เช่น "ช่วยสอนวิธีใช้ฟังก์ชัน VLOOKUP ใน Excel ให้หน่อย" หรือ "ช่วยสอนภาษาอังกฤษในสถานการณ์การทำงาน"

๔.๑๐ การวิเคราะห์รูปภาพและเอกสาร

คุณสามารถอัปโหลดรูปภาพเพื่อให้ AI อธิบาย หรืออัปโหลดไฟล์ PDF ใดๆ เพื่อให้ AI สรุปประเด็นสำคัญหรือหาข้อมูลเฉพาะจุดได้ทันที

๔.๑๑ Copilot เสริมประสิทธิภาพการทำงาน

ช่วยลดงานธุรการ (Busy work) เช่น การตอบอีเมลซ้ำๆ หรือการจัดฟอร์มเอกสาร ทำให้พนักงานมีเวลาไปทำงานเชิงกลยุทธ์มากขึ้น

๔.๑๒ เพิ่มประสิทธิภาพด้วย Copilot ใน Edge

เบราว์เซอร์ Edge มี Copilot ในตัวที่สามารถสรุปเนื้อหาบนหน้าเว็บที่คุณกำลังอ่านอยู่ได้ทันทีโดยไม่ต้องสลับหน้าจอไปมา

หัวข้อที่ ๕ : AI สำหรับทุกคน

๕.๑ AI กำลังเปลี่ยนโลกอย่างไร

AI ช่วยทำลายกำแพงเรื่องภาษา ความทุพพลภาพ และการเข้าถึงความรู้ระดับสูง ทำให้การศึกษาและโอกาสในการทำงานเป็นไปได้สำหรับทุกคน (Democratization of Tech)

๕.๒ ผลกระทบของ AI ต่อบทบาทงานต่างๆ

AI ไม่ได้มาแย่งงาน แต่มา "เปลี่ยนลักษณะงาน" งานที่ซ้ำซากจะถูกแทนที่ ส่วนมนุษย์จะขยับไปทำงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ และความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) มากขึ้น

๕.๓ AI พันธมิตรเพื่อนมนุษย์ธรรม

การใช้ AI วิเคราะห์ภัยพิบัติ, วางแผนกระจายอาหารในพื้นที่ยากจน หรือช่วยในการวินิจฉัยโรคในพื้นที่ห่างไกล คือตัวอย่างที่ AI ทำเพื่อสังคม

๕.๔ AI ที่ทุกคนเข้าถึงได้ด้วย Copilot

เป้าหมายของ Microsoft คือการทำให้ AI เป็นเหมือน "อากาศ" ที่อยู่รอบตัวและทุกคนเข้าถึงได้ เพื่อมอบพลังให้ทุกคนบนโลกประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

Copilot มีความสามารถที่ใช้ AI มากมายเพื่อปรับเวิร์กโฟลว์ให้เหมาะสมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน Copilot ช่วยเหลือผู้คนด้วยการ :

- เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ทำงานได้เร็วขึ้นด้วยคำแนะนำอัจฉริยะของ Copilot ทำให้การสร้างเนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ทำให้ระบบอัตโนมัติเรียบง่ายขึ้น Copilot สามารถทำให้งานที่ต้องทำซ้ำๆ เป็นอัตโนมัติได้ โดยไม่จำเป็นต้องเขียนโค้ด
- มอบระบบอัจฉริยะตามบริบท คำแนะนำ AI ช่วยให้คุณตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลมากขึ้นได้เร็วขึ้น

การทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้ Copilot มีประสิทธิภาพโดยรวมเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้สามารถโฟกัสกับงานที่มีมูลค่าสูงขึ้นได้ แทนที่จะทำกิจกรรมที่ต้องทำด้วยตนเองซึ่งใช้เวลานาน

(นางสาวศิริวรรณ คอสน์เทียะ)

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

เรียน ผอ.สพข.๓

เพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวธัญญรัตน์ เอกอัศตร)

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ศิริวรรณ คอสันเทียะ

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน

AI Governance & Ethics

หลักการจริยธรรม ธรรมภิบาล และข้อกำหนดในการประยุกต์ใช้ AI

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ 2:00 ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2569

(นางไอรดา เหลืองวิไล)

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

